PŘÍSPĚVEK K POZNÁNÍ FAUNY BROUKŮ ČESKOSLOVENSKA Z ČELEDI CURCULIONIDAE.

Jaromír S t r e j č e k

V tomto článku podávám další příspěvek k poznání fauny brouků Československa a to z čeledi, kterou se více let zabývám specielně. Uvádím jednak druhy nové pro území Československa, jednak zajímavé nálezy druhů málo známých nebo nálezy z málo prozkoumaných oblastí, spolu s bionomickými poznámkami. Pokud není uvedeno jinak, sbíral jsem uvedené druhy sám a dokladové kusy jsou v mé sbírce. Lokality, za jejichž názvem je připojeno v závorce písmeno R, jsou chráněná území.

Nemonyx lepturoides (F.) - Bohemia bor. et centr. - Tento druh, žijící na ostrožce (Consolida regalis Gray.) je místy nevzácný, např. Praha-Bohnice, Č.Středohoří-Stadice aj.

Rhinomacer attelaboides F. - Bohemia bor., Děčín okolí, 21.V. 1956 na kvetoucích borovicích (Pinus silvestris L.).

Apion affine Kirby - Slovakia centr., Kysihibl u B.Štiavnice, Sitno, VI.1961, 2 ex.

Apion aciculare Germ. - Moravia mer., Pouzdřany(R), VI.1958, více ex. (Kocourek lgt.).

Apion rufulum zoufali Wgn. - Bohemia centr., Praha-Krč, na žahavce (Urtica urens L.), v září místy hojně.

Apion millum Bach. - Bohemia centr., Praha-Div.Šárka(R), 15.X. 1963 hojně na černohlávku (Prunella vulgaris L.) na lesní loučce.

Otiorrhynchus pinastri Hrbst. - Bohemia centr., Praha-Zámky(R), 11.VII.1963 na skalní stepi hromadně (též in copula), výhradně na tolitě (Cynanchum vincetoxicum /L./ Pers.).

Trachyphloeus ventricosus Germ. - Slovakia mer., Kamenice n. Hr., 21.V.1959, hromadně (též in copula) výhradně na stoncích a listech hlaváčku (Adonis vernalis L.) na pastvině.

Thylacites pilosus (F.) - Bohemia centr., Praha, např. Prokop. údolí, Podhoří, Šárka, Tiché údolí, dosti hojný, typický druh skalních stepí.

Sitona gressorius (F.) - Bohemia bor., Háj u Duchcova, VI.1952, 1 ex. (Antoš lgt.).

Sitona griseus (F.) - Bohemia bor., Č.Lípa, 29.VIII.1959, 2 ex. na janovci (Sarothamnus scoparius /L./ Wimm.).

Bagous longitarsis G.Thoms. - Bohemia bor., rybník Břehyně u Doks(R), 23.VII.1963, více ex.výhradně na ponořených částech stolístku (Myriophyllum sp.).

Bagous glabrirostris (Hrbst.) - Moravia mer., Břeclav, 14.VIII. 1953, hojně pouze na odumřelých trsech řezanu (Stratiotes aloides L.), které rozežírali.

Bagous subcarinatus Gyll. - Moravia mer. S předešlým, ale mnohem vzácněji.

Dorytomus occalescens Gyll. - Slovakia occ., Piešťany, 10.IV. 1964 výhradně a hojně na kvetoucích topolech bílých (Populus alba L.).

Notaris aethiops (F.) - Bohemia occ., Cheb, 31.VIII.1953 (Pičman lgt.).

Notaris maerkeli Boh. - Bohemia centr., Jevany okolí, Praha-Krč, Praha-Motol, Liblice u Mělníka, Řevníčov. Smýkán vždy na lesních mokřinách v zastíněných údolích s porosty skřípiny lesní (Scirpus silvaticus L.), hlavně v pozdním podzimu (obě pohlaví), na jaře vzácněji na těchže místech nalézány v podsevu přezimující samičky. Tvrzení Obenbergera (1952:78,179,208), že je to horský druh tzv. formace vysokohorských luk je nesprávné. Je to ovšem druh chladnomilný, který může pronikat v Krkonoších údolími dosti vysoko, ale nadmořská výška zřejmě není rozhodující. Jeho výskyt je vázán především na příslušné mikroklima a dosavadní "vzácnost" je jistě podmíněna i dobou výskytu, tj. v době, kdy již málokdo smýká.

Tychius kiesenwetteri Tourn. - Bohemia bor., Č.Středohoří: Dlouhý vrch u Kozlů, 17.V.1964, 1 ex. (Fremuth det.).

Sibinia potentillae Germ. - Bohemia centr., Brník u Kostelce n.Č.Lesy, 25.VIII.1963, více ex. na kvetoucím vřesu (Calluna vulgaris /L./ Hull.), kde imaga vyžírala pyl.

Balaninus rubidus Gyll. - Bohemia centr. et bor., v okolí Prahy a Č.Středohoří v některých letech v srpnu a září hojně a hromadně na větvích bříz (Betula sp.) se základy nových jehněd, do nichž patrně samice kladou vajíčka a kde asi probíhá vývoj larev.

Liparus dirus (Hrbst.) - Bohemia bor., Č.Středohoří: Radejčín, VI.1953; 1 ex. na hledýši (Laserpitium latifolium L.), (Láska lgt.). Od nás udáván z jižní Moravy (Fleischer 1930:406) a ze Slovenska: Zobor u Nitry (Roubal 1930-41:198), celkově rozšířen ve střední Evropě a v severozápadní části Balkánského poloostrova. - Nový druh pro území Čech.

Liosoma deflexum Panz. - Bohemia centr. et bor. V Č.Středohoří a v okolí Prahy v dubnu a květnu dosti hojně v hájové formaci dubo-habrového lesa na původnějších místech, vlhčích a stinných, na sasance hajní (Anemone nemorosa L.).

Liosoma cribrum Gyll. - Bohemia centr., Karlštejn(R), Jevany okolí, Brdy. V květnu ve formaci se sasankou hajní (Anemone nemorosa L.) a pryskyřníkem (Ranunculus sp.), v září a říjnu na přízemních listech pryskyřníku, vždy na okrajích lesních cest a na severních svazích na chladnějších stinných místech.

Plinthus findeli Boh. - Bohemia mer., Šumava: Horská Kvilda, V.-X.1960. Více ex. sebráno v rámci výzkumu, prováděného katedrou zoologie UK. Tímto je i potvrzen údaj Fleischera (1930:407).

Coeliodes zonatus Germ. - Moravia mer., Lednice, 14.V.1950, 2 ex. (Přívora lgt.).

Marmaropus besseri Gyll. - Bohemia centr., Praha-Podbaba, Čelákovice, VI.-VII., hromadně na šťovíku (Acetosa pratensis Müll.) na břehu řeky.

Homorosoma validirostris (Gyll.) - Moravia mer., Lednice, 21. IX.1960, 1 ex.; Slovakia mer., Štúrovo, 5.VII.1961, 1 ex. - Nový rod a druh pro faunu Československa. Dosud znám z jižního Maďarska a z Krymu.

Ceuthorrhynchidius horridus (Panz.) - Bohemia centr., Praha-Prokop.údolí, VI.1961, 2 ex. na bodláku nícím (Carduus nutans L.).

Ceuthorrhynchus crucifer Ol. - Bohemia centr., Vinařická hora (R) u Kladna, 30.V.1965, více ex. na užance (Cynoglossum officinale L.).

Ceuthorrhynchus hungaricus Bris. - Bohemia bor., Ústí n.L. - Trmice, 2.V.1956, několik ex. na ojediněle stojících trsech voskovky (Cerinthe minor L.).

Ceuthorrhynchus austriacus Ch.Brist. - Bohemia bor., vrch Ráč u Stadic(R), 29.VI.1955, k večeru hojně na kvetoucí piple (Nonea pulla /L./ DC.).

Ceuthorrhynchus amplipennis Schulze - Slovakia or., Remetské Hámry, 7.V.1960, hromadně a hojně na kvetoucím kostiválu (Symphytum tuberosum L. a S.cordatum W. et K.).

Ceuthorrhynchus pallidicornis Ch.Bris. - Bohemia bor., Ústí n.L., Trmice, IV.-V., ojediněle v květech plicníku (Pulmonaria officinalis L.).

Ceuthorrhynchus angulosus Boh. - Bohemia bor., Teplice okolí, V.1952, 1 ex. (Láska lgt.).

Ceuthorrhynchus milefolii Schulze - Slovakia occ., Inovec u Trenčína, VI.1960, 1 ex. (Štajf det.).

Ceuthorrhynchus griseus Ch.Bris. - Bohemia bor. et centr., Říp, VII.1959; Krušné hory-Telnice, XI.1959; Jevany okolí, VIII. 1962; Světice u Říčan, IX.1962, vždy jednotlivě.

Ceuthorrhynchus lukeši Tyl - Bohemia bor. et centr., Ústí n.L. -Trmice, Libčice n.Vlt., Praha-Podhoří, v V.na kvetoucí tařici (Alyssum saxatile L.).

Ceuthorrhynchus inaffectatus Gyll. - Slovakia centr., Nitra-Zobor(R), 4.VI.1960, 3 ex.

Ceuthorrhynchus similis Bris. - Bohemia centr. - Srbsko u Berouna(R), 9.V.1963, 3 ex. na skalní stepi na kvetoucím penízku prorostlém (Thlaspi perfoliatum L.), (Smreczyński rev.).

Ceuthorrhynchus ignitus Germ. - Bohemia bor. et centr. Spolu s C.lukeši Tyl, dosti hojně.

Ceuthorrhynchus pervicax Wse. - Bohemia centr., Lánská obora, V.1963-64, dosti hojně na vlhkých loukách v lesních údolích.

Ceuthorrhynchus chlorophanus Rouget - Bohemia centr., Praha (Podhoří, Baba, Prokop.údolí, M.Chuchle), v IV.-V.na trýzelu (Erysimum crepidifolium Rchb.) dosti hojně, ale jen tam, kde živná rostlina roste na původnějších skalních stepích.

Ceuthorrhynchus sulcatus Bris. - Bohemia bor., Liběšice u Bíliny, VII.1949, 1 ex.

Rhinoncus henningsi Wagn. - Bohemia bor. et centr., Krkonoše, Pec p.Sněž., VII.1955; Šeberov u Prahy, 28.V.1963 hojně na rdesnu hadí kořen (Bistorta major S.F.Gray).

Rhinoncus albicinctus Gyll. - Bohemia bor., Doksy: rybník Břehyně(R), 23.VII.1963, dosti hoj. na květech rdesna obojživelného (Persicaria amphibia /L./ S.F.Gray), kde imaga vyžírají pyl.

Litodactylus leucogaster (Marsh.) - Bohemia bor. S předešlým velmi hojně na květech stolístku (Myriophyllum sp.), z jichž poupat imaga vyžírala pyl kruhovým otvorem s boku. Za poledního vedra imaga čile přeletovala, ojediněle některá i na ponořených částech rostliny.

Eubrychius velutus (Beck.) - Bohemia bor. Spolu s předešlým, ale mnohem vzácnější a převážně jen na ponořených částech stolístku (Myriophyllum sp.), na nichž byly upevněny i kulovité měchýřkovité kokony s kuklami, ze kterých se po 2-3 dnech líhla

další imaga.

Amalorrhynchus melanarius (Steph.) - Moravia mer., Břeclav, 8.VII.1962, 2 ex. sesmýkány na bažině v lužním lese s bohatými porosty potočnice (Nasturtium officinale R.Br.).

Tapinotus sellatus (F.) - Bohemia bor. et occ., Loket, VII. 1949; Teplice okolí, V.1952 (Láska lgt.); Kynžvart, V.1964 na vrbině (Lysimachia sp.).

Nanophyes circumscriptus Aubé - Slovakia or., Remetské Hámry, 9.V.1960, 1 ex. sesmýkán v údolí říčky. Žije na Lythrum salicaria L. a L.hyssopifolia L., kde larvy tvoří hálky na stoncích, brouci se líhnou od konce srpna do konce září a přezimují. Dosud známá naleziště jsou Francie, Švýcarsko, Německo, Polsko, SSSR: Krym, Kavkaz, Armenie (dle Dieckmanna 1963: 184). - Nový druh pro faunu Československa.

Nanophyes flavidus Aubé - Bohemia bor., Č.Středohoří, Dubice. Dne 23.XI.1954, vypodsíván na skalní stepi. Žije na rozchodnících Sedum rupestre L. ssp.reflexum (L.) Heg. et E.Schm., S.album L., S.elegans Lej. a snad i na S.acre L., na rozdíl od jiných druhů tohoto rodu na výslunných stráních a skalách, ale pouze na těch rostlinách, které rostou ve stínu. Larvy tvoří hálky na listech, brouci se líhnou v červenci a srpnu, ale někteří i až na jaře. Dosud známá naleziště jsou Francie, Německo (Porýní), Turecko a Malá Asie (dle Dieckmanna 1963: 188). - Nový druh pro faunu Československa.

Mecinus heydeni Wenck. - Bohemia bor., Č.Středohoří, další lokality tohoto západoevropského druhu u nás: kopec Ráč u Stadic (R), 10.V.1954, 1 ex.; Velké Březno, 12.IX.1956, 1 ex. Oba kusy sesmýkány na stepním svahu. Živná rostlina zatím nezjištěna.

Gymnetron beccabungae (L.) - Bohemia mer., Volyně na Šumavě, VIII.1951, 1 ex. (Láska lgt.).

Gymnetron hispidum Brullé - Slovakia mer., Kováčovské kopce(R), 9.VII.1954, 1 ex.

Gymnetron plantaginis Epph. - Bohemia bor. et centr., Č.Středohoří a okolí Prahy; Moravia mer., Hády u Brna(R) (Strejčková lgt.), Pouzdřany(R). V červnu na skalních stepích, dosti vzácně.

Rhamphus oxyacanthae Mrsh. - Slovakia mer., Štúrovo, Kamenice n.Hr., Domica, Somotor; Moravia mer., Pouzdřany(R); vesměs v VI. -VII.

BEITRAG ZUR KENNTNISS DER KÄFERFAUNA VON TSCHECHOSLOWAKEI AUS DER FAMILIE CURCULIONIDAE

Autor bringt eine Reihe faunistischer Angaben aus der Familie Curculionidae, die sich auf seltene Arten der Fauna von Tschechoslowakei oder auf bisher wenig faunistisch bekannte Gebieten beziehen und führt zugleich Bemerkungen über deren Biotope, Bionomie und Nahrungspflanzen an. Als n e u f ü r d i e F a u n a d e r T s c h e c h o s l o w a k e i sind hier folgende Arten angegeben: Homorosoma validirostris (Gyll.), Nanophyes flavidus Aubé und Nanophyes circumscriptus Aubé. Als n e u f ü r d i e F a u n a v o n B ö h m e n ist Liparus dirus (Hbst.) angegeben.

LITERATURA

O b e n b e r g e r J., 1952: Krkonoše a jejich zvířena, Praha. D i e c k m a n n L., 1963: Die mitteleuropäischen Arten der Gattung Nanophyes Schönh. nebst einer neuen Art aus Bulgarien. - Reichenbachia 1, Nr.23. F l e i s c h e r A., 1930: Přehled brouků fauny Československé republiky, Brno. R o u b a l J., 1941: Katalog Coleopter (brouků) Slovenska a východních Karpat, III., Praha.

PŘÍSPĚVEK K POZNÁNÍ HOSTITELŮ LUMKŮ I.

Josef Š e d i v ý

Studium hostitelů lumků je bez pomoci znalců jiných skupin hmyzu téměř nemožné, protože lumci parazitují v různých druzích téměř všech hmyzích řádů a v některých pavoukovitých. O hostitelích nehojných a vzácných druhů je známo velmi málo nebo nic.

Je pochopitelné rozčarování některých entomologů, kterým se, často po velmi náročném pěstování housenek nebo larev jiného hmyzu, místo imága kýženě očekávaného druhu, vylíhne parazit. Je však třeba vážit si pochopení těch, kteří parazity nezničí a zajímají se o jejich určení. Mnozí z nich dokonce uchovají i exuvii kukly z níž se parazit vylíhnul. V podobných případech práce s chovy hmyzu není nikdy zbytečná, protože vychovaný parazit